

12-11-2013: PRESSEMEDDELELSE FRA SFI

TALBLINDHED – ET OVERSET PROBLEM

Talblindhed er en diagnose på linje med ordblindhed. Men vi mangler en samlende definition. Derfor er det svært at hjælpe de få procent af danskerne, som dagligt kæmper med talblindhed. Det viser en ny forskningsoversigt fra SFI.

For langt det fleste er det en selvfølge, at $2+2=4$. Men for en mindre gruppe af befolkningen giver udsagnet ingen mening. Talblindhed kan være et omfattende handicap, som gør det svært at læse adresser og telefonnumre for slet ikke at tale om at kæmpe sig igennem en matematiktime i skolen.

En reel diagnose

En ny SFI-rapport kortlægger den eksisterende viden om talblindhed (som også kaldes dyskalkuli), og forskerne slår fast, at det – på trods af stor faglig uenighed – giver mening at tale om talblindhed som en reel diagnose:

“Ud fra vores undersøgelse, finder vi det helt rimeligt at tale om talblindhed som en diagnose på linje med ordblindhed. Det er en elementær færdighed, som mangler hos de her mennesker; nemlig at kunne læse og forstå tal og mængder,” forklarer seniorforsker Steen Bengtsson, som er en af forskerne bag forskningsoversigten.

Han forklarer, at talblindhed forekommer i mange forskellige grader og ikke nødvendigvis har noget med matematisk forståelse at gøre. Nogle talblinde kan fx klare differentialregning på gymnasieniveau, fordi der her ikke indgår så mange tal.

En samlende definition

Et af de store problemer i arbejdet med talblindhed er, at der ikke findes en samlende definition. På baggrund af en kortlægning af den eksisterende forskning og viden, har SFI's forskere i rapporten foreslået en definition, som kan danne fælles referencepunkt for arbejdet med talblindhed.

Forskerne har også kortlagt de eksisterende test, indsatser og støtteformer for talblinde. På den måde giver rapporten et grundlag for et mere struktureret arbejde med at hjælpe mennesker, som kæmper med talblindhed.

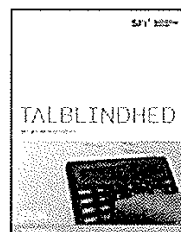
Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Undervisningsministeriet.

Yderligere oplysninger: Videnskabelig assistent Lena Bech Larsen, tlf. 3348 0930, sb@sfi.dk

Udgivelse: Lena Bech Larsen & Steen Bengtsson: *Talblindhed – en forskningsoversigt*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:34

Udgivelsesdato: 12. november 2013

Omfang/pris: 176 sider / 170,00 kr. inkl. moms.

RESUMÉ: TALBLINDHED – EN FORSKNINGSOVERSIGT

Bestil /
download
rapporten »

Denne rapport giver en oversigt over området talblindhed (dyskalkuli), særligt i Danmark, Norge, Sverige og Storbritannien. Undervisningsministeriet vil sætte en udvikling af test for dyskalkuli (talblindhed) i gang for skolebørn samt udarbejde elektroniske vejledninger med eksempler på og handlemuligheder for, hvordan relevant vidensbaseret undervisning kan blive struktureret i almenundervisningen for elever med dyskalkuli gennem hele skoleforløbet. I den forbindelse er formålet med denne oversigt at skabe et overblik over dyskalkuli-feltet, hvad det indebærer, hvilke kriterier der gør sig gældende, hvilke testmetoder der bliver anvendt, og hvor tidligt en indsats kan igangsættes.

BAGGRUND

Der er efterhånden åbnet op for erkendelsen af, at nogle mennesker har det særligt svært med tal. Mennesker, der er svært udfordret i forhold til at håndtere tal, kan være svært begrænset i deres uddannelses- og arbejdsliv og ikke mindst i forhold til almindelige dagligdagsaktiviteter. I skolen kan det fx omhandle basale regneopgaver (plus, minus, gange og dividere) samt at aflæse en tabel eller en graf. I dagligdagen kan det fx dreje sig om at håndtere telefonnumre, læse en bus- eller togplan og holde styr på tiden eller privatøkonomien.

Fænomenet dyskalkuli er en anerkendt tilstand og diagnose med betegnelsen "81.2 Specifik regnevanskelighed (dyskalkuli)" i WHO's ICD-10 (International Classification of Diseases and Related Health Problems). ICD-10 er et katalog over alle officielle diagnoser. Kort sagt er der tale om personer, der har "... tilbagestående regnefærdigheder, som ikke skyldes mental retardering eller mangelfuld skolegang. Regnevanskeligheder omfatter manglende evne til at beherske basale regnefærdigheder...".

Mange kender slet ikke til diagnosen dyskalkuli, selvom fænomenet efterhånden er anerkendt blandt praktikere og forskere. Lærere og skoler kan opleve, at enkelte elever har svært ved at beherske basale regnefærdigheder på trods af interesse og evner. Det er svært for lærere og skoler at identificere og hjælpe de elever, der eventuelt har dyskalkuli uden viden om dyskalkuli og indsigt i, hvad det indebærer. De konkrete kriterier for dyskalkuli er imidlertid ikke yderligere specificeret i ICD-10, og definitionen er derfor relativ åben for fortolkning. Blandt både praktikere og forskere findes der derfor også mange forskellige tilgange, som samtidig beskriver forskellige variationer af fænomenet.

RESULTATER

Der findes generelt ikke meget forskning om dyskalkuli. Internationalt set findes der mange videnskabelige og øvrige typer af informationer om talblindhed, dog stritter de i mange forskellige retninger både som helhed og hver især. Videnskabeligt set er der dermed mange uklarheder omkring fænomenet. I Danmark findes der stort set ingen reel forskning om emnet, og samtidig er de undersøgelser, der findes i Danmark, centreret omkring få videnspersoner. I de senere år har der været stigende interesse for og et øget fokus på elever med matematikvanskeligheder, hvilket også er smittet af på interessen for dyskalkuli. Imidlertid arbejder både forskere og praktikere ofte ud fra forskellige begreber, definitioner og kriterier, som ikke nødvendigvis er veldokumenterede. Ligeledes varierer estimatet af, hvor mange personer der har dyskalkuli, afhængigt af hvordan dyskalkuli bliver defineret. Ekspertur vurderer, at mellem 1-6 pct. af befolkningen har dyskalkuli.

Generelt mangler der altså forskningsmæssig viden om dyskalkuli. Der mangler endvidere konsensus om, hvilke kriterier der gør sig gældende i forhold til bestemmelsen eller diagnosticeringen af dyskalkuli, hvordan disse kriterier skal

undersøges, samt hvordan støtten efterfølgende skal tilrettelægges.

I litteraturen findes mange og meget forskellige holdninger til feltet, dets termer, definitioner, test og støtteformer. En grundlæggende udfordring er netop den manglende konsensus, hvilket begreb der skal anvendes, og hvad begrebet skal dække over. Litteraturen har variation i begrebsvalg, definition og graden af afgrænsning. Denne variation er med til at skabe forvirring omkring fænomenet.

Denne oversigt bidrager med et overblik over, hvordan dyskalkuli kan defineres, hvilke testmaterialer der allerede anvendes, hvilke støtteformer der sættes ind med, og om der er forskning, der understøtter, at anvendte støtteformer har en virkning i forhold til dyskalkuli. Med denne oversigt er det vores hensigt at skabe et overblik, der kan danne baggrund for det videre forløb med at udvikle en anvendelig test til bestemmelse af dyskalkuli.

DATAGRUNDLAG

Empirien bygger i første omgang på en klassisk litteratursøgning på området. Da det drejer sig om et meget lidt udforsket område, kan denne metode imidlertid ikke spille den hovedrolle, den ville indtage på mange andre felter. Det meste materiale har vi derfor fremskaffet gennem en identifikation af eksperter i Danmark, Sverige, Norge og Storbritannien. De udvalgte lande er lande, som er relevante at sammenligne Danmark med. På opfordring fra danske eksperter inddrager vi dog også enkelte videnskabelige forfattere og undersøgelser fra andre lande end de nævnte. I forhold til sidstnævnte vil vi begrænse os til de mest fremtrædende af hensyn til den tidsmæssige begrænsning.